

Dosarul nr. 2-21605/2021
2-21137730-12-2-17092021

H O T Ă R Î R E
în numele Legii

13 aprilie 2023

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Centru)

instanța compusă din

președintele ședinței, judecător

Igor Pulbere

grefier

Mădălina Ungureanu

a judecat în ședință publică cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depuse de Morari Viorel către Costiuc Vasile cu privire la apărarea onoarei, demnității, reputației profesionale, încasarea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată, -

a c o n s t a t a t

La 16 septembrie 2021, Morari Viorel a depus o cerere de chemare în judecată către Costiuc Vasile cu privire la apărarea onoarei, demnității, reputației profesionale, încasarea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii a invocat că, la 03 iulie 2021 pîrîtul a plasat în spațiul on-line o postare video, intitulată „Hotelul lui Cavcaliuc în „dole” cu Morari în Praga”, care poate fi vizionată prin accesarea link-lui:

[https://www.facebook.com/PartidulDemocratiaAcasa/videos/hotelul-lui-cavcaliuc-%C3%AEn-dole-cu-morari-%C3%AEn-praga-cehia/206094008186544/;](https://www.facebook.com/PartidulDemocratiaAcasa/videos/hotelul-lui-cavcaliuc-%C3%AEn-dole-cu-morari-%C3%AEn-praga-cehia/206094008186544/)

<https://www.youtube.com/watch?v=BMKoY0nkpyk>.

De asemenea, la 15 iulie 2021 la emisiunea Politica de la postul privat de televiziune TV8 pîrîtul a răspîndit informații false ce vizează persoana sa, care poate fi vizionată prin accesarea link-lui:

<https://tv8.md/2021/07/16/video-costiuc-l-a-acuzat-pe-seful-suspendat-al-pa-ca-ar-detine-afaceri-ilegale-morari-neaga-si-spune-ca-l-va-da-in-iudeca-pe-liderul-democratia-acasa/?fbclid=IwAR2wGE7vOIBOUgfT2CqCzi9kWBg5JrRdSHSnhNNLMtaupipmd-4JaM7JM4>.

Susține că, în cadrul acestor ieșiri publice, cu rea-credință, pîrîtul a răspîndit relatări false și a folosit expresii jignitoare în adresa sa, învinuindu-l de îmbogățire ilicită. Astfel, pîrîtul Vasile

Costiuc a operat în principal cu următoarele informații false: - Cavcaliuc are hotel în Praga în „dole” cu Morari; - Viorel Morari, șeful suspendat al Procuraturii Anticorupție (PA) deține afaceri ilegale în domeniul energetic.

Consideră că, aceste acuzații nefondate aduc atingere onoarei, demnității și reputației sale. Or, un asemenea mod de exprimare constituie o ingerință nejustificată în viața sa privată și profesională, deoarece antrenează consecințele negative, în primul rând, asupra imaginii sale personale, afectându-i onoarea și demnitatea, prin denigrarea imaginii sale în fața colegilor, în familie, în societate și, în al doilea rând, îi afectează reputația profesională prin crearea unei percepții negative.

Mai consideră că, prin declarațiile pîrîtului, care conțin date false, i-a fost cauzat prejudiciu moral, pe care îl estimează în sumă de 50 000 lei. Pentru un procuror cel mai important este reputația profesională, care fiind afectată, influențează direct activitatea acestuia, deoarece lasă temei pentru interpretarea acțiunilor acestuia și erodează încrederea în deciziile adoptate.

Menționează că, înregistrarea video a interviului și alte știri la acest subiect sunt accesibile tuturor via Internet, ceea ce în continuare provoacă prejudicii imaginii sale. Or, prin declarațiile pîrîtului au fost depășite limitele admise pentru exprimarea unei opinii critice, deoarece nu a prezentat probe suficiente și pertinente. Există limite la dreptul de a răspîndi informații publicului și trebuie să fie instituită o balanță între acest drept și drepturile celor afectați. Chiar și atunci cînd o declarație constituie o judecată de valoare, proporționalitatea unei imixțiuni poate depinde de faptul dacă există o bază faptică suficientă pentru declarația respectivă.

Invocă faptul că, la 17 iulie 2021 a expediat, prin scrisoare recomandată cu aviz, cererea prealabilă privind apărarea onoarei, demnității, reputației profesionale și exprimarea scuzelor. Cerere prealabilă, cu aviz recomandat, nu a fost reclamată de către pîrîtul Vasile Costiuc.

Solicită reclamantul constatarea lezării onoarei, demnității și reputației profesionale prin afirmațiile lui Vasile Costiuc, expuse pe rețele de socializare „Facebook” și în cadrul emisiunii de la postul privat „TV8”; obligarea pîrîtului Vasile Costiuc să dezmință public și să-și ceară scuze, personal, pentru informațiile defăimătoare cu privire la procurorul, șef al Procuraturii Anticorupție, suspendat din funcție, Viorel Morari, prin comunicarea publicului că: „Subsemnatul Vasile Costiuc îmi cer scuze publice de la domnul Viorel Morari pentru afirmațiile intenționate false și defăimătoare din cadrul înregistrărilor făcute publice pe Facebook și Youtube din 03 iulie 2021 și din cadrul emisiunii Politica de la postul privat de televiziune TV8 din 15

iulie 2021. Recunosc sunt false și făcute pentru a obține dividende politice”; încasarea din contul pîrîtului Vasile Costiuc în beneficiul reclamantului Viorel Morari a despăgubirii pentru prejudiciul moral cauzat prin lezarea reputației profesionale în mărime de 50000 lei; încasarea din contul pîrîtului Vasile Costiuc în beneficiul reclamantului Viorel Morari a cheltuielilor de judecare a pricinii plus cheltuieli de asistență juridică.

În ședința de judecată, reclamantul Morari Viorel a susținut cererea de chemare în judecată și a solicitat admiterea acesteia, pe motivele invocate.

Pîrîtul Costiuc Vasile nu a recunoscu cererea de chemare în judecată și a solicitat respingerea acesteia, ca fiind neîntemeiată.

Audiind participanții la proces, studiind cererea înaintată și probele anexate în susținerea acesteia, în raport cu prevederile legale, aplicabile speței, instanța reține următoarele.

Conform prevederilor art. 117 alin. (1) Cod de procedură civilă, „Probe în cauze civile sunt elementele de fapt, dobîndite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei”.

Conform art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, ”Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel”.

Conform prevederilor art. 121 Cod de procedură civilă, „Instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului”, iar art. 122 din Codul de procedură civilă prevede „Circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante. Admisibilitatea probelor se determină în conformitate cu legea în vigoare la momentul eliberării lor”.

Potrivit prevederilor art. 239 Cod de procedură civilă, „Hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărîrea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședința de judecată”.

În conformitate cu prevederilor art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă, ”La deliberarea hotărîrii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță

pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii”.

Norma cuprinsă în art. 130 alin. (3) Cod de procedură civilă, prevede că ”Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficientă pentru soluționarea pricinii”.

În ședința de judecată, instanța a constatat că, la data de 16.07.2021, în cadrul emisiunii ”Politica Nataliei Morari”, pîrîtul Costiuc Vasile a comunicat că, Viorel Morari deține afaceri ilegale în domeniul energetic. (f.d. 7-8)

Ulterior, în adresa pîrîtului a fost remisă o cerere prealabilă, prin care reclamantul i-a solicitat dezmințirea informației răspîndite și exprimarea scuzelor în mod public, iar în termen de 5 zile să comunice răspunsul pe marginea cererii înaintate (f.d. 10-11), care însă nu a fost recepționat de către acesta. (f.d. 12-13)

Conform art. 2 din Legea nr. 64 din 23 aprilie 2010, „defăimare – răspîndire a informației false care lezează onoarea, demnitatea și/sau reputația profesională a persoanei”.

Conform art. 3 alin. (3) din Legea nr.64 din 23 aprilie 2010, ”exercitarea libertății de exprimare poate fi supusă unor restrîngereri prevăzute de lege, necesare într-o societate democratică pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, pentru a apăra ordinea și a preveni infracțiunile, pentru a proteja sănătatea și morala, reputația sau drepturile altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești”.

Conform art. 7 din Legea nr. 64 din 23 aprilie 2010, ”(1) Orice persoană are dreptul la apărarea onoarei, demnității și reputației sale profesionale lezate prin răspîndirea relatărilor false cu privire la fapte, a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient sau prin injurie. (2) persoana lezată prin răspîndirea unor relatări cu privire la fapte poate fi restabilită în drepturi dacă informația cumulează următoarele condiții: a) este falsă; b) este defăimătoare; c) permite identificarea persoanei vizate de informație. (3) persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin. (2) poate solicita rectificarea sau dezmințirea informației, precum și repararea prejudiciului moral și material cauzat. (4) persoana lezată prin răspîndirea unor judecăți de valoare poate fi restabilită în drepturi dacă judecățile de valoare cumulează următoarele condiții: a) nu se bazează pe un substrat factologic suficient; b) au un caracter defăimător; c) permit identificarea persoanei vizate de informație. (5) persoana care se consideră lezată în modul

stabilit la alin. (4) poate solicita rectificarea sau dezmințirea informației, sau publicarea unei replici, precum și repararea prejudiciului moral și material cauzat”.

Conform art. 24 alin. (1) - (2) Legea nr. 64 din 23 aprilie 2010, ”reclamantul trebuie să dovedească următoarele: a) pîrîtul a răspîndit informația; b) informația îl vizează și este defăimătoare; c) informația constituie o relatare cu privire la fapte și este în esență falsă; sau d) judecata de valoare nu se bazează pe un substrat factologic suficient; e) existența și cuantumul prejudiciului cauzat. Pîrîtul trebuie să dovedească următoarele: a) informația nu este defăimătoare și/sau nu îl vizează pe reclamant; b) informația constituie o judecată de valoare care se bazează pe un substrat factologic suficient; c) la momentul răspîndirii informației, deși a luat toate măsurile de diligență, nu putea ști că prin acțiunile sale contribuie la răspîndirea relatărilor false cu privire la fapte sau a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient; d) informația răspîndită este de interes public”.

În acest context, instanța de judecată urmează a stabili dacă susținerile reclamantului privind încălcarea dreptului la reputație, onoare și demnitate sunt întemeiate, deoarece natura defăimătoare al informațiilor nu se prezumă, acest fapt trebuie de dovedit conform art. 24 din Legea cu privire la libertatea de exprimare.

În aceeași ordine de idei, instanța evidențiază că prevederile legale citate supra, trebuie interpretate și aplicate în concordanță cu jurisprudența Curții Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului, avînd în vedere că libertatea de exprimare este garantată prin art. 10 din Convenția Europeană, care prin paragraful al doilea permite statelor să aducă anumite limitări acestei libertăți, cu condiția să respecte cerințele prevăzute de Convenție pentru valabilitatea lor.

Astfel, fiind statuat că, exercitarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrîngerii sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru (...) protecția reputației sau a drepturilor altora (...).

Este de menționat că, determinînd distincția clară între informații, denumite fapte, și opinii, denumite judecăți de valoare, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a remarcat că existența faptelor poate fi demonstrată, în timp ce adevărul judecăților de valoare nu este susceptibil de a fi dovedit.

În ce privește dreptul la reputație, instanța de judecată are în vedere că acesta face parte din drepturile personalității, drepturi ce ocupă poziția centrală în cadrul drepturilor personale

nepatrimoniale aparținând persoanelor fizice. Totodată, se reține că granița dintre onoare și reputație este destul de greu de stabilit, ele putând fi considerate două fațete ale dreptului la demnitate, onoarea fiind un sentiment complex, determinat de percepția pe care fiecare persoană o are despre demnitatea sa, în timp ce reputația înseamnă felul în care o persoană este apreciată în societate, percepție ce poate să varieze de la o persoană la alta, cu mențiunea că reputația nu este înnăscută, ci este, de cele mai multe ori, dobândită prin modul exemplar în care persoana se comportă în viața privată sau în cea socială.

Prin urmare, orice atingere adusă demnității omului și implicit, reputației sale, îl expune pe acesta excluderii într-o măsură mai mare sau mai mică din sfera relațiilor sociale.

Pe de altă parte, instanța are în vedere că libertatea de exprimare este fundamentul esențial al unei societăți democratice, iar sub aspectul exercițiului dreptului la liberă exprimare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit că aceasta cuprinde dreptul de a avea și de a-și exprima opinia, dar și dreptul la informare. Totuși, libertatea de exprimare nu constituie însă o libertate absolută, iar exercițiul acestei libertăți este supus unor restrângeri și limitări.

În primul rând, în ceea ce privește contextul interviului, instanța reține că acesta a fost generat de necesitatea de a da curs unui interes general. Necesitatea de informare a publicului transpare din modalitatea în care este conceput interviul în cauză, premisa de la care pleacă autorul fiind opinia sa, transformînd o opinie personală într-un lucru dovedit.

În al doilea rând, verificînd caracterul defăimător al expunerilor pîrîtului, instanța constată că ultimul a expus o constatare, o faptă care însă nu este probată prin careva probe.

În al treilea rând, sub aspectul raportului dintre fapte și judecăți de valoare, instanța are în vedere faptul că instanța de contencios a drepturilor omului (CtEDO) a distins în mod constant, în jurisprudența sa, între fapte și judecăți de valoare, arătînd că fapta de a acuza o anumită persoană implică obligația de a furniza o bază factuală suficientă. În privința celor din urmă, CtEDO a stabilit că o judecată de valoare se poate dovedi excesivă dacă este lipsită total de o bază factuală.

În acest sens, instanța de judecată reține că pîrîtul a acționat cu rea-credință, prin a-și expune opinia vis-a-vis de un subiect, în lipsa unui substrat factologic.

Din contextul afirmațiilor, instanța apreciază că pîrîtul a depășit doza de exagerare și de provocare admisibilă, prin expunerea opiniei raportată la subiectul interviului și la chestiunile pe care autorul a dorit să le supună dezbaterii publice.

Astfel, faptul că informațiile răspândite de către pîrît sunt defăimătoare se probează prin lipsa unor probe ce ar confirma învinuirile aduse în adresa reclamantului, în cadrul emisiunii ”Politica Nataliei Morari” din data de 16 iulie 2021.

Totodată, instanța constată că pîrîtul nu și-a îndeplinit sarcina prevăzută la art. 24 alin. (2) Legea nr. 64 din 23 aprilie 2010, or în susținerea învinuirilor aduse reclamantului în cadrul emisiunii „Politica Nataliei Morari” din 16 iulie 2021 nu a prezentat careva probe, nefiind probat nici faptul că, informația nu este defăimătoare și/sau nu îl vizează pe reclamant.

Avînd în vedere că reclamantul a probat faptul lezării onoarei, demnității și reputației profesionale, instanța va admite pretenția acestuia privind apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale.

Potrivit art. 26 alin. (2), aceeași lege, în cazul în care instanța de judecată va stabili că acțiunea cu privire la răspîndirea informației false și defăimătoare este întemeiată, iar reclamantul solicită publicarea unei dezmințiri, instanța va dispune dezmințirea relatărilor false și defăimătoare, indicînd în dispozitivul hotărîrii textul dezmințirii.

Prin urmare, instanța va admite pretenția reclamantului și va obliga pîrîtul să dezmință personal și public informațiile publicate și răspîndite pe pagina sa oficială de facebook și în cadrul emisiunii de la postul TV8, care îl vizează pe reclamant, și să-și ceară scuze prin comunicare publicului a următorului text:

„Eu, Costiuc Vasile, îmi cer scuze publice de la Viorel Morari pentru afirmațiile intenționate false și defăimătoare din cadrul înregistrărilor făcute publice pe Facebook și Youtube din 03 iulie 2021 și în cadrul emisiunii Politica difuzată la postul privat de televiziune TV8 din 16 iulie 2021.”

Potrivit art. 29 alin. (1)-(2) din Legea nr. 64 din 23 aprilie 2010, instanța de judecată va acorda o compensație de natură să aducă satisfacție persoanei lezate. La stabilirea cuantumului compensației pentru prejudiciul moral, acordată persoanei fizice, instanța de judecată va lua în considerație caracterul și gravitatea suferințelor fizice și psihice cauzate reclamantului, caracterul informației răspîndite, gradul de răspîndire a informației, personalitatea reclamantului, reputația pîrîtului, gradul de vinovăție a pîrîtului, consecințele răspîndirii informației defăimătoare, starea materială a reclamantului și cea a pîrîtului, publicarea rectificării, dezmințirii sau acordarea dreptului la replică pînă la depunerea cererii de chemare în judecată și alte circumstanțe

importante pentru examinarea cauzei. Se acordă compensație pentru prejudiciul moral cauzat persoanei publice doar în cazul în care persoana publică a fost defăimată cu rea-credință.

Prin urmare, avînd în vedere principiul compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, instanța consideră că suma de 2 000 de lei va constitui o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul cauzat reclamantului, or, suma de 50 000 lei, instanța o reține drept una exagerată.

Conform art. 94 Cod de procedură civilă, „(1) Instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părții care a avut cîștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pîrîtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului”.

Potrivit art. 3 din Legea taxei de stat, „Tarifele taxei de stat se stabilesc la următoarele cunanturi: e) pentru cererile de chemare în judecată cu caracter nepatrimonial (sau care nu urmează a fi evaluate) 500%”.

Instanța reține că, la depunerea prezentei acțiuni, reclamantul a achitat o taxă de stat în mărime de 250 lei, fapt ce se confirmă prin Confirmarea de achitare a notei de plată seria A nr. 00 1805 9016 4226 din 16 septembrie 2021. (f.d. 14)

În circumstanțele expuse și reieșind din normele vizate, instanța apreciază întemeiată cerința reclamantului privind încasarea din contul pîrîtului în beneficiul reclamantului a taxei de stat achitate la depunerea cererii de chemare în judecată.

În conformitate cu prevederile art. 238-241 Cod de procedură civilă, instanța de judecată, -

h o t ă r ă ș t e

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de Morari Viorel către Costiuc Vasile cu privire la apărarea onoarei, demnității, reputației profesionale, încasarea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

Se constată lezarea onoarei, demnității și reputației profesionale ale reclamantului Morari Viorel, prin informațiile publicate și răspîndite de către Costiuc Vasile pe pagina sa oficială de facebook și în cadrul emisiunii Politica difuzată la postul privat de televiziune TV8 din 15 iulie 2021.

Se obligă Costiuc Vasile să dezmință personal și public informațiile publicate și răspîndite pe pagina sa oficială de facebook și în cadrul emisiunii de la postul TV8, care îl vizează pe reclamant, și să-și ceară scuze prin comunicare publicului a următorului text:

„Eu, Costiuc Vasile, îmi cer scuze publice de la Viorel Morari pentru afirmațiile intenționate false și defăimătoare din cadrul înregistrărilor făcute publice pe Facebook și Youtube din 03 iulie 2021 și în cadrul emisiunii Politica difuzată la postul privat de televiziune TV8 din 16 iulie 2021.”

Se încasează de la Costiuc Vasile, născut la *****, cod personal *****, domiciliat în mun. Chișinău, *****, în beneficiul lui Viorel Morari, născut la *****, cod personal *****, domiciliat în mun. Chișinău, *****, prejudiciul moral în mărime de 2 000 (două mii) lei.

Se încasează de la Costiuc Vasile, în beneficiul lui Viorel Morari, cheltuielile de judecată compuse din taxa de stat în mărime de 200 (două sute) lei.

În rest, acțiunea reclamantului se respinge ca neîntemeiată.

Hotărîrea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Chișinău în termen de 30 zile de la pronunțarea dispozitivului hotărîrii, prin intermediul Judecătoriei Chișinău (sediul Centru).

Președintele ședinței,

Judecător

Igor Pulbere